

REKONSTRUKCE

Protivník na druhém konci internetu zvolil za černé Španělskou obranu a tu měl Roman rád. Byl si jistý minimálně v sedmi variantách do desátého tahu. Nabral myši svého koně a ještě jednou přejel obezřetně šachovnici očima.

Buch !

„Mám pro tebe kauzu,“ složka s papíry dopadla na pracovní stůl těsně vedle klávesnice tak prudce, že ruka hráče trhla myši a upustila jezdce přímo doprostřed hracího pole. Černý pěšec ho schlamstl okamžitě.

„Budeš dělat seriál starých sporných případů,“ šéfredaktor Douba roztáhl škraně do širokého úsměvu vynálezce vznášedla.

„No počkej, Pavle, ale já mám přeci dělat s Jitkou tu fotovoltaiku?!“

„To od září, když k tomu budeš, přes léto děláš do každé víkendové přílohy cyklus odložených případů,“ Douba přiostrčil hlas a významně poklepal na štůsek papírů před sebou. Oči mu plály jak při vstupu do nevěstince: „A samozřejmě počítám se zpětnou vazbou. Ke každému případu se vrátíš minimálně dvakrát v pořadí: kauza, šokující odhalení a závěr plný nezodpovězených otazníků, tohle lidi táhne, to chtějí.“

„No to nemyslíš vážně!“ Roman vyskočil ze židle, „ať to dělá někdo jiný,“ jeho ruka bloudila po ostatních stolech v redakci, za nimiž přítomní odvraceli alibisticky tváře jinam, „já mám přeci dělat na těch případech podvodů se slunečními elektrárnami!“

„Ukaž ostruhy, pak ti dám koně, dřív ne!“ ruka přisunula složku ještě blíže po stole, „tohle je přeci taky investigativní práce,“ řekl smířlivějším tónem šéf.

„Já už mám jiný program!“

„Ano, to máš, jedeš do Koněspár po stopách staré tragédie.“

„Kamže??“

„Do Koněspár, tam se to stalo. Je to v příhraničí s Rakouskem. Pan František Kobzan nám tam opil, zneužil a utopil dvě studentky,“ mluvil vesele šéf, jako by ten zapeklitý scénář právě sám vymyslel.

„Copak jsem nějaký sloupkař?“ nevzdával se Roman bez boje, „to je snad soudnička, né?“

„A to bylo před deseti lety, dostal šestku, na půlku ho pustili a teď nám zase někde běhá po světě,“ Douba se stále usmíval. Roman ve vzduchu tušil jeho závěrečný triumf.

„Takže je to uzavřené, všem se dostalo po právu a já jdu zítra na bowling,“ zkusil to utnout.

„Ne-ní to uzavřené,“ slovíčko -není- téměř vyhláskoval a navrch složky položil teatrálně list papíru.

„Co to je?“ Roman ho vzal do ruky.

„Mejl od našeho vděčného a platicího čtenáře, katalyzátor naší práce.“

Od-medunka-

Před 10ti lety byl u nás nespravedlivě odsouzen pan František Kobzan za něco, co nespáchal. Nevinnému člověku ukradli smysl života a právními prostředky není možné dosíci se spravedlnosti. Pokud se vaši novináři pokládají za ochránce pravdy, jak o sobě tvrdí, jistě vypátrají skutečného viníka celého hrozného případu v Koněspárech v těch letech a proč musel být nespravedlivě obviněn právě jmenovaný.

„Kdo je Medunka?“ očima stále přejížděl po listu, „a kdo, proboha, ještě dneska používá slovo -dosíci-?“

„To právě ty zjistíš, plus okolnosti celého případu. Ze soudního jsem ti vytáhl podklady k rozsudku. Dvě mladé holky jdou na špacír k řece. Tam narazí na místního starého chasníka a za hodinu skončí opilé, pohlavně zneužité a utopené v řece. Nikdo nic neviděl, nic neslyšel, jmenovaný se dušuje, že je nevinný.“

„No ale to přeci on musel vědět, co se stalo, ne?“

„No vidíš,“ položil mu měkce ruku na rameno, „už tě to chytlo, je to desetileté výročí.“

„To ale můžu dělat jako bokovku, k té Jitce...“ Už žebal.

„Nemůžeš, protože jedeš ještě dneska. Ubytuješ se, zajdeš do místní hospody na oběd, popotáš se lidí, vzbudíš v nich kecavost...to víš, po těch letech ti vyklopí všechno, ne jako před tím policajtům. Napíšeš o tom, rozjedeš to, příští týden si vezmeš na paškál lidi od kriminálky, co na tom tehda dělali a taky svědky, co vypovídali, na to nezapomeň,. A když budou místní stát za tím odsouzeným, tak se budeš ptát, kdo měl zájem na tom, aby byl odsouzen právě on? Kdo zmanipuloval důkazy. No, a když budou stát proti němu,“ na malou chvíli se podrblal ve vlasech,“ tak se budeš ptát taky tak. A nezapomeň na soudce. Jakej ten měl na tom zájem a podíl...a tak...vždyť to znáš, lidi chtějí znát příběhy až do konce,“ pokýval spokojeně hlavou nad vlastní genialitou, „a nesnaž se to ošulit, to ubytování a stravování si ověřím podle paragonů, které mi samozřejmě v pondělí dodáš i s prvním článkem,“ pohrozil na odchodu.

„To mám jet ještě dneska? Proč?? Vždyť je to starý deset let, tak to snad dva dny počká, ne?“ už zoufale a zároveň vztekle kňoural.

„Dneska. A zavoláš mi jak jsi začal.“

„Proboha, co jsou Koněspáry? Vždyť to ani nemůže existovat!“ zařval nadřícenému do zad.

„To právě ty zjistíš, v pondělí to budeme vědět všichni,“ utrousil pobaveně přes rameno šéf.

Zaparkoval před hospodou na jediném malém plácku uprostřed roztroušené vísky. Nebyla to samota, jak původně předpokládal. Stavení byla roztroušena z kopce na dištanc koňských povozů a směrem k návsi se domy tiskly více na sebe, až vytvořily malý rynek. Napohled vylidněná návěs dávala tušit desítky zvědavých očí za záclonami. Atmosféra jak za protektorátu, pomyslel si. Chvilí váhal, zda má vytáhnout i všechny batožiny, pak to ale zavrhl a srdnatě vstoupil do šenku. Zvoneček nade dveřmi zaklingal a osazenstvo sebou trhlo. „Dobřej,“ zahlaholil a pohledem probodl prostor. Kyselý zatuchlý čmach tisíce cigaret ho udeřil do nosu jako direkt. Na to nebyl z Prahy zvyklý. Vlevo seděl jakýsi stařík, u prostředního stolu kučeravý huběnou a s ním neoholený, špinavý pořizek a hostinský. Všichni příchozího šacovali pohledem. Jako tenkrát na západě, představil si pobaveně Roman a pomalým krokem pistolníka se vydal směrem k nim. Těsně je minul a sedl si ke stolu vpravo. Hospodský jako první protrhl nezájem pokýváním hlavou a povytáhnutím obočí.

„Pivo,“ reagoval Roman a rozhlédl se ležérně po interiéru, který největší boom zažil v devadesátých letech při hromadných výprodejích svépomocných družstev. Nedostatky byly pečlivě zakryty reklamními plakáty a ty zase překryty plakáty fotbalových mužstev v dobách jejich největší slávy.

Vrzavými kroky se šenkýř dokolíbal ke stolu s pivem v ruce a zůstal stát. Aha... tácek, napadlo Romana. Buch, pivo si těžce ustříklo pěnu.

„Vaříte obědy?“ zkusil nakousnout konverzaci.

„Utopenec, párky, klobása, brambůrky,“ vyjmenoval vedoucí naučeně.

„A jak máte otevřeno?“ nedal se odradit host.

„Je to na dveřích.“

„No ale já tam odsud nevidím,“ pokusil se o vtip.

„Je to napsaný zvenku,“ usadil ho výčepní.

„A nocleh?“

„Ve vsi.“

Však já tě rozmluvím, holomku, pomyslel si Roman. V klidu si zapálil cigaretu, ač byl jen sváteční kuřák, zadíval se kamsi za jejich hlavy a nasadil tupý výraz: „Proč se to tady jmenuje Koněspáry? Je to vůbec správně česky?“

Zabralo to. Ti tři sebou trhli. „To je historickej název, na to bacha, mladej,“ chytil se jako první podsaditý vousáč.

„No jo, ale proč koně-spáry? To jako že něco spárovali?“

„To kvůli jejich kopytům,“ vrátilo se mu vysvětlení

„To jako měli koně spáry v kopytech?“ opravdu to nechápal.

„Proboha, co vás v tý Praze učej?“ takže SPZetky si všimli jako první. „Jak můžou mít koně rozdvojený kopyta? Viděls vůbec někdy koně, mladej? Živýho koně?“ rabiát se rozohnil před cizáckým ouchcapkem.

„To bylo tak,“ slova se ujal hostinský zjevně smířlivějším tónem. „Lobkovicové tady v lesích chovali tajnou rasu koní.“

„Proč tajnou?“

„Páč je jiní neměli. Ty koně byli výjimeční tím, že měli úzký, podlouhlý kopyta a mohli chodit v horách ve skalních spárách mezi kameny. Na to taky byli cvičený. Oni totiž sloužili finančákům v práci proti pašířům. Aby vy v Praze jste mohli už jen vybírat daně. Jo, tak to bylo. To tady ví každej,“ výčepní vstal a šel točit další piva.

„To si snad děláte prdel, né?“ zariskoval Roman a zvrátil se pobaveně na opěradlo židle.

„Cože?? Pojd'te sem,“ hostinský se pěti rychlými kroky ocitl u okna. „Vidíte tam tu lysinu v lesním porostu na tý hoře? Tak tam bejval starej srub a tam ti chovatelé přebývali. Ty stáje měli pod sebou v podzemí a ten vydupanej plac je tam vod toho, jak tam ty koně tenkrát cvičili,“ komíhal při každém slově rukou, jako by psal do vzduchu vykřičníky. „No nemám pravdu?“ otočil se na špinavce. „To víš, že máš, to tu každej zná, mladej ví prd,“ přitakal mu.

„Ahá, to jsem nevěděl,“ pokýval Roman teatrálně hlavou a šel si sednout zpátky.

„A co vy, vy jste turista?“ ozval se náhle huběňour.

A mám vás, bando: „Já jsem tady přijel otevřít ten starej případ. Tu kauzu zabití dvou studentek.“ Vzal sklenici piva a začal dlouze pít. Musel jim dát čas k výbuchu.

„Jak otevřít?“ hospodský překvapeně dosedl.

„Vy jste od soudu?“ zpitoměl kučeravý.

„Ne, já jsem vyšetřující novinář. Chceme tu tragédii znovu přezkoumat.“

„Co tady budeš přezkoumávat. Já ti to přezkoumám jasně: Kobzan ty dvě mladý žáby sledoval k řece, opil je, znásilnil a utopil pod splavem. A za to dostal ještě sakra málo! Já ho znal, on byl takovej násilnickej furt. Já bych ho nechal v tom kriminále zdechnout!“ grobián se rozohnil, mlátil pěstí do stolu, jako když zabíjí krtky a u toho řval jak na lesy.

„A to já právě chci všechno zjistit. Hlavně ty okolnosti a důvody, co k tomu vedly.“

„Nic jinýho na tom není. Ende. Optej se policajtů, co to tehdá vyšetřovali, nebo si to přečti, bylo to i v novinách,“ vousáč vyměnil vztek za sklenici s pivem. Atmosféra by se dala krájet.

„No...nemuselo to být zrovna takhle.“ Roman byl bojovník, ale k tomu potřeboval protihráče.

„No to nemuselo. Nikdo nevíme, co se tam tenkrát opravdu stalo,“ přisvědčil mu hubený.

„Jak co se stalo? Já ti povím, co se stalo: ke splavu šly mladý a zdravý holky a za nima Kobzan. Vrátil se už jen Kobzan. A jsou ty holky mrtvý? Jsou! A byl s nima on? Byl! To se stalo!“ pořízek se pustil prudce do svého spolustolovníka.

„Není důležitý, jak se to pak všechno seběhlo,“ vložil se do debaty šenkýř, „on prostě porušil zákon už tím, že ty dvě neplnoletý ožral a všechno ostatní už padá na jeho hlavu.“

Nastalo dusivé ticho. „No zaplatím a rozhlídnu se po vsi po tom ubytování,“ ukončil těžkou atmosféru novinář.

Kliglink, zazvonil zvoneček nade dveřmi. Kliglink, zacinkal podruhé a za Romanem se na ulici objevil hubeňour: „Potřebujete ubytování? Táhle,“ natáhl ruku přímo před sebe na krámk s nápisem Konzum, „Alča vás ubytuje. Je to levný a i se snídání,“ ševelil, jako by bylo na výběr.

„Poslouchejte, vy moc nevěříte, že to udělal, že ne?“ nenechal ho Roman jen tak odejít.

„Franta byl hodnej, ten by neutopil ani kotě. Tam se muselo stát něco moc vošklivýho. Ale schválně by těm holkám neublížil nikdy. Proč taky. To spíš ty holky samy. Byly to takový kvítka. Předčasně dospělý, brzo mrtvý. Verča byla dcera starosty, to víte, to je pak těžký. To tu tehdá bylo něco jako tajemník strany, nebo rychtář. Všechno si mohla dovolit. A ta její kamarádka z gymplu, Eva, ta nebyla o nic lepší.“

„Jasně, dvě rozjivené, rozmazlené žáby.“

„Jo, tak nějak. Jednou chtěly nalít kořalku přímo tady v hospodě, ale Olda je vyhodil. A ona Verča pak doma řekla, že jim nechtěl nalít minerálku a starej Markvas, to jako její táta a starosta, nedal povolení na zahrádku před hospodou,“ ukazuje palcem za sebe, „ a Olda přišel o kšeft s luřákama. Moc zlé krve z toho tehdy bylo.“

Roman kopl do kamínku: „Takže lidi si tady viděj do talíře, co?“

„No to si pište. Chudej kraj a moc zloby je mezi lidma. Viděj si do oken a štěkaj se pak jak psi.“

„Kdo je Medunka, znáte ho?“ vypálil naslepo.

„Kdepak, takovej tady žádnej není. Já sem tady rodák, víte, to bych ho musel znát.“

„Aha, tak díky,“ chtěl už jít, „poslouchejte, to se tady opravdu jmenuje po těch koních s úzkýma kopytama?“

„Ale kdeže,“ oni to celý popletli,“ možná vás jen tak tahali za fusekli.“

„No mně to připadlo celý nějaký divný. Zvláštní druh koní v podzemí, Lobkovicové.“

„Jasně, že je to celý nesmysl. Ty koně tady v hoře chovali Švarcenberkové právě támhle, jak je to holý místo v lesích,“ mává rukou před sebe. „V podzemí tam měli celý stáje.“

„Pro finančáky?“

„No to možná taky, ale hlavně pro četníky. Ti na nich honili lupiče, co se ukrývali ve zdejších horách a chtěli utýct za kopečky právě těma průsmykama v kopcích. A těm se říkalo spáry. Jako spáry na druhou stranu, víte? To je známá historie.“ Mluvil zasvěceně jako učitel malotřídky.

„Tak vám děkuju.“

„Není zač. A jídlo si kupujte raději u Aleny,“ vrátil se zpátky do hospody.

Dveře se tentokrát otevřely bez zvonění, ale za to Romana uvítala usměvavá tvář prodavačky.

„Přejete si?“ Bylo nasnadě, že ho celou dobu při rozhovoru před hospodou pozorovala.

„Poslali mě k vám kvůli ubytování.“

Bylo jí něco mezi čtyřiceti lety a půl stoletím, pěkná kulatá tvář i postava. Prsa, pas a boky poskládané stále ve správném pořadí. Byla rozhodně sexy. A po čtvrtém pivu dvakrát sexy.

„Tak to vás poslali správně“, usmála se a odklopila přepážku pultu,“ pojd'te se mnou,“ zaševelila a koketně pokynula rukou.

Stoupali spolu po vzravém schodišti z éry prvních vzducholodí obtěžkaném olejovým nátěrem typu: překryju i chybějící schod.

„Tak tady,“ odemčela dveře v čele prvopatrové chodbičky,“ tady je váš pokoj. Naproti bydlím já,“ pronesla altovým hlasem. Pokoj nebyl až tak zlý, denní místnost s kuchyňským koutkem, koupelna, wc. Všechno, kupodivu vkusně a čistě zařízené.

„Pěkný,“ zahlaholil a buchl zadkem na krátký gauč trůnící před stolkem uprostřed místnosti.

„Je to 390 i se snídaní, co snídáte?“ udělala malý, kontrolní okruh po pokoji.

„Nechám to na vás.“

„Platí se předem.“

„Asi dvě noci, podle toho, jak budu úspěšný,“ vysázel na stůl osm stovek,“ to je dobrý.“ Nechal zapracovat její zvědavost.

„Sháníte něco, nebo někoho?“

„No, podle toho, co a jak zjistím ohledně té tragédie, co se tady stala před deseti lety s těma dvěma holkama. Vždyť to musíte vědět. Ta úmrtí u splavu a ten odsouzený za to.“

Zabralo okamžitě.

„Co to povídáte, to takhle vůbec nebylo,“ vystartovala nelogicky, i když nic špatného neřekl.

„A jak to teda bylo?“ chytil nit za konec.

„Hodili to na něj, Franta to neudělal...já ho znala osobně,“ trochu hloupý argument ve vsi, kde se osobně znají i psi a kočky do třetího kolene.

„Ale byl tam s nimi on, nikdo jiný tam nebyl!“ popíchl ji k dalšímu výstupu.

„On tam šel sám, ty dvě tam přišly nalitý až potom. On o ně vůbec nestál. Vypily mu rum, skočily se osvěžit do vody a utopily se, Franta už nemohl vůbec nic dělat,“ zapříchla se. „Víte, on byl František dost nešťastnej. Před tím mu utekla žena i s děckem za jiným do města a on to těžce nesl. Flundra jedna! On byl takovej citlivej, i když to nedal znát,“ rukou čárala na dýhu stolu křivky dávného příběhu,“ a pracovitej byl. Pro rodinu by se svlík z kůže. A že pil? Vždyť vydělával! Ale to bylo paničce málo! Chlap je holt od přírody zvíře, tak ho musíte brát, s tím už nic nenaděláte,“ pohlédla na něho, jestli vůbec chápe, o čem mluví,“ chlap je živitel a autorita, víte?“

„Chápu,“ řekl, ale vůbec nic nechápal.

„A potom začal Franta pít ještě víc, v tom osamění. Tady se vždycky pravidelně na chvíli zastavil, koupil si rum a šel na Vartu. A všichni to věděli. I ty dvě mladý, co pak šly za ním, jen tak, co si jako můžou dovolit. A tam mu vypily ten rum a naskákaly do řeky. Ta voda je takhle po jaru silná a ta už je nepustila. Franta nemohl vůbec nic dělat!“ mluvila jasně a zřetelně. Celých těch deset let to potřebovala někomu takhle souvisle říct. A zjevně se jí ulevilo.

„Ale on je opilý, ne? Šestnáctileté.“

„Prosím vás, co to povídáte, vždyť se pozvaly samy...a bůhví co už měly v sobě.“

„A miloval se s nimi“, spolkl slůvko ošukat.

„Dyk ho svedly! Všichni pili a ony si pak s ním dělaly co chtěly! Vždyť to znáte: dvě mladé, studentky zneužijí staršího opilého chlapa a dělají s ním pak různý kejkle!“

„Neznám,“ zalitoval upřímně Roman a na chvíli si to představil.

„On tam šel před houkáním vlaku, vždyť si ten rum u mě kupoval, tak to musím vědět! To jsem jasně odpřísáhla, a ne, že tam šel až po tom, jak tvrdili policajti. To je přeci jasnej rozpor v celým tom případě,“ rukou shrábla bankovky ze stolu,“ prostě to potřebovali na někoho hodit a František byl moc snadnej terč!“

„Před jakým houkáním?“ to byla nová informace.

„Tady houká vlak pravidelně v osm. No a Franta jasně uvedl, že šel na Vartu před tím houkáním a při houkání už ty holky v řece byly a on je zachraňoval. Jenže policajti dělali nějakou rekonstrukci a dokazovali mu, že tam šel až po tom houkání, a že je k tomu splavu sledoval, a že teda jako lže. Ale to je úplná hloupost, nemohlo to být po houkání, vždyť já v osm zavírám“, ztišila hlas až na úroveň plačtivosti a vstala. Bylo třeba ji zastavit a rozptýlit.

„Proč se tady tomu říká Koněspáry? Takový divný název.“

„Vy to nevíte?“ očividně pookřála a usedla zpátky do malého křesílka naproti němu.

„No právě že nevím a případně mi to takový zvláštní.“

„To je kvůli koním,“ nepřekvapila,“ co tu chovali Ružonberkové,“ teď už ano. Čekal, co z ní vyleze.

„Oni měli takový podivně rozdvojený kopyta, takový spáry tam měli, jakoby rozřezaný napůl. No a to se jim ještě přibrušovalo a oni s nima pak útočili do řad nepřátel. Takhle: ňaf, ňaf...“, z pravé ruky udělala supí spár a sekala s ním do vzduchu, jako když lapá mouchy, „a ňaf. To bylo ještě v době, kdy se koně používali místo tanků,“ zakončila štemplem.

„Opravdu útoční koně?“ byl sám otřesen tím vysvětlením.

„Támhle“, ukázala rukou na obraz italského přístavu na zdi,“ je v lesích v hoře vidět takovej průduch. A tam je mýtina a na ní stojí stará chata, kde ti chovatelé, co ty koně k tomu boji cvičili, přebývali. A dole v podzemí, ve skalách měli ty stáje a tam ty koně chovali.“

„A proč zrovna v podzemí?“

„Protože to bylo tajný, to dá rozum! Každý to přeci věděl,“ usadila jeho zbytky pochyb.

Pod takovým přívalem argumentů se nezmohl na nic.

Vstala a rozhlídla se po pokoji: „Všechno v pořádku?“ nasadila zase ten příjemný úsměv, „kdybyste cokoliv potřeboval, jsem hned naproti. A klidně otravujte i v noci,“ připadlo mu, že mrkla a svádí ho, ale nebyl si jistý, jak má zareagovat.

„Ano, dobře, děkuji,“ vykotal jako hejsek na prvním rande,“ musím si jít pro bágly.“

Jako novinář v terénu vozil sebou vždy roztodivnou skladbu věcí. Spacák, konzervy, náhradní oblečení a spoustu jiných užitečností. Poskládal je vedle stolku a před sebou otevřel notebook. Nastavil čistou stránku a napsal: KONĚSPÁRSKÁ ZÁHADA. A pod to: Bestiální vražda, nebo justiční křivda?

Zapálil si cigaretu a opřel se pohodlně do opěrky. Přivřel oči a uslyšel déšť. Prší, napadlo ho, a instinktivně pootočil hlavu k oknu. Pozdní teplé slunce zapadající za hory mu řeklo, že je asi blbec.

Začal zkoumat původ jemného šumění vody, když vtom se k němu přidal i táhlý zpěv Sirény. To Alena se vedle za zdí sprchovala a kapky rytmicky bubnovaly na dlažbu.

Klidně otravujte i v noci, zaznělo mu v uších. Jdi do hospody a vyptávej se, přidal se hlas šéfa. Zvolil druhou variantu.

Ráno ho bolela hlava z tisíce piv, kořalek a hospodských keců. Vlastně ho vzbudilo neodbytné bušení kladiva odkudsi zespodu. Vstal a zjistil, že je už oblečený. Tlumené bušení v krátkých intervalech neustávalo a tak se Roman pomalu vydal starým schodištěm za původcem onoho zvuku. V prázdném krámku ho za skleněnými dveřmi pozoroval chlap. Otevřel.

„Dobrej, co si přejete?“ optal se servilně jako kramář.

„Alča tu není?“ chlap ho natlačil dovnitř právem místního.

„Asi není, jsem tu sám.“

„A kam šla?“ slídl očima příchozí.

„Nevím.“

„A kdy se vrátí?“ vyluxoval návštěvník Romana odshora dolů pohledem.

„To taky nevím.“ Chlap byl neodbytný jako Jehovista.

„A má otevřeno?“

„Vy jste Jehovista?“

„Cože?“ otravu to zjevně zmátlo.

„Já nevím, kde je. Já tu jen bydlím na privátě,“ chtěl se ho zbavit. Potřeboval se nutně napít a možná i dospat.

„A jó, vy jste ten Pražák,“ protáhl teatrálně,“ co si ho najal Kobzan.“

„Co prosím? Nikdo si mě nenajal!“

„Tak proč se v tom šťouráte, že by z piety k těm holkám?“

„Protože jsem novinář a prostě píšu o starých podivných kauzách.“

„Tak tady jste ale, milej zlatej, úplně vedle,“ žoviálně si povytáhl kalhoty, dal ruce v bok a udělal malé cirkusové kolečko po místnosti, až se zastavil zpátky před Romanem, „tady totiž není o čem psát, víte?“ zhoupł se na patách a vystrčil tvář přímo Romanovi před obličej.

„Protože starej Kobzan to totiž udělal!! Sám jsem v tom případě svědčil, víte?“ pokýval dramaticky hlavou a celý ten ochotnický výstup nechal patřičně doznít.

„To je jasné, to říká i rozsudek, ale mě zajímají ty okolnosti celého případu,“ Roman zavřel pomalu dveře a dal tak najevo delší debatu.

„Jaký okolnosti?“ přichozí spustit užasle ruce zpátky na stehna.

„Třeba to, proč by měl Kobzan sledovat někoho do míst, kam měl stejně sám namířeno. Nikoho přeci nesleduji na své vlastní místo, ale naopak, že? Tedy kdo koho vlastně sledoval a kdo za kým šel?“ tentokrát to byl Roman, kdo začal dělat cirkusové kroky po místnosti a s ukazovákem vztyčeným tak parodoval návštěvníka, „a pak si koupil flašku rumu. No nezlobte se na mě, ale já chci sbalit dvě mladý čábata, tak na rum určitě ne! A navíc si ji koupil evidentně pro sebe a ne pro ně. A pak, jak mohl znásilnit obě současně? Copak má ruce jako Saxána? Vždyť to ani nejde, to dá rozum!“ probodl oponenta ve vzduchu symbolicky prstem.

„Ale vono by to šlo. Stačí je opít, vyhrožovat jim smrtí, držet je v šachu kudlou a tak. Vždyť jste chlap, sám to znáte, že by to šlo.“

„Neznám,“ Roman se znovu rozchodil, „a pak: šel ke splavu před houkáním, nebo až po něm? A kdo je záhadný pan Medunka a jaký má na celém případě zájem, ha?“

„To nevím, ale vím stoprocentně, že šel ke splavu až po houkání. Osobně jsem ho zahlídl a taky jsem to tak uvedl do protokolu. Já byl totiž svědek, víte,“ očividně mu to lichotilo i po tolika letech, „tady vlak houká na přejezdu u Převozníka pravidelně ve čtyry a v osm večer. Hodinky si můžete podle toho řídit,“ místní si každou větu taky sám patřičně odkýval hlavou a nabył tak v diskuzi zase ztraceného vrchu, „koneckonců to prokázala i rekonstrukce, co policajti dělali. Každěj krok mu měřili na hodinkách a všechno mu jasně vyvrátili!“

„A copak to nemohlo být jiný houkání? Třeba kamión v dáli, nebo tak? A jak je daleko z Varty k tomu splavu?“ když nevíš, ptej se, tím nic nezkazíš, držel se Roman starého hesla.

„Proboha, vždyť Varta je ten splav a nejbližší kamióny tady jezdí až v okresním městě? Vy o tom vůbec nic nevíte, že?“

Roman si musel sám přiznat, že ví prd: „Tak povídejte.“

„Varta je ten splav a jmenuje se tak po starým Vartovi, kterej tam někdy před dvaceti lety taky takhle ztratil svého kluka. Bylo to zrovínka v tuhle dobu, když slunko poprvý začne pořádně ostře hřát. Ten kluk tam skočil, jakože se poprvý toho roku vykoupe, a už nevyplaval.

Řeka ho pustila až za tři dny,“ mluví se uvolnil, opřel se o pult a přidal i mimickou vložku, „to se ví, že starej Varta byl z toho zlomenej jak sirka a rozhodl se, že na tom místě postaví takovej malej pomníček a zábradlí. To jako, aby tam už nikdo nikdy z toho místa pod splav neskákal. Jenže pozor...“ dramatická pauza a výstražné gesto do vzduchu, „jenže to stihl jenom vybetonovat a zasadit odspodu od vody takový dva železný držáky na to budoucí zábradlí, když...no co byste řekl?“ mentor se odmlčel a vychutnal si svou chvíli.

„Nevím, spadlo to...asi.“

„Velkej omyl! Něco horšího...dozvěděly se to úřady a začal šrumec. Jedno povolení, druhý, projekt, výluka, stavební povolení...no nakonec byl z toho Varta tak znechucenej, že se na to vykašlal, chalupu prodal a odstěhoval se. No a od té doby tam zůstal vybetonovaný břeh s těma úchyty a říká se tam tomu na Vartě! Jenže pozor...!“ opět ruka ve vzduchu místo vykřičníku, „ono to mělo nakonec úplně vopačnej efekt, páč mladí toho betonovýho bloku využívali právě k tomu, aby tam vodsad' do té vody skákali!“ triumfoval svou přednáškou.

„No a tam šly tehdy i ty dvě holky. Kobzan je sledoval, opil je tam a znásilnil. A pak navrch i utopil, aby to na něho nepráskly, tečka a konec příběhu,“ bouchl pěstí do pultu, „optejte se Saši, potvrdí vám to, sám to taky vyšetřoval. A ten se vyzná, to je starej profík.“

„No...znásilnil. Spíš se mluvilo o pohlavním zneužití vlivem toho alkoholu.“

„Jistěže znásilnil. Byl to zvíře! Osobně jsem ho tady zpacifikoval, když se vrhl na Alenu,“ mluví zvedl obočí i hlas, „za bílýho dne, pane, za bílýho dne se na ni tady vrhl!“ bušil pěstí do prodejního pultu, až živýkačky vyskakovaly ze stojánek.

Dveře se otevřely a vešla bytná: „Promiňte, byla jsem na poště, přes den se tam nedostanu.“

„Alčo, řekni co byl Kobzan za zvíře a jak tě tady chtěl znásilnit,“ vystartoval návštěvník.

„Ale co to povídáš, Miloši,“ odklopila průchod v pultu, protáhla se kolem těch dvou a usmála na Romana. „Dobrý den.“

„Dobrý den.“

„Chtěl mě jen líbat, byl trochu opilý a smutný, co mu odešla žena.“

„Trochu? Jen trochu?“ Miloš se zajíkl, „křičela jsi o pomoc!“

„Ne křičela.“

„Volala jsi:NE...NE!“ vynucoval si křečovitě její spolupráci.

„Říkala jsem NE, jakože nechci.“

„Vyvedl jsem ho vodsad' za flígr,“ otočil se vítězoslavně na Romana.

„Tos neměl, chtěl mi dát jen pusy. A byl opilý.“

„Tak to je dobrý, tak tehdá jsem ti byl dobrej a dneska se budeš ještě toho kriminálníka zastávat“, otočil se a notně bouchl při odchodu dveřmi.

„Co chtěl?“ otočila se k Romanovi.

„Chtěl si mě jen prohlédnout.“

„Nemá pravdu,“ pomalu ukládala kabelku pod pult, „on byl tehdy Franta trochu přiopilej a měl takový řeči, jako: co kdybych si tě vzal hned a tady, no znáte to.“

„Neznám.“

„No a pak mě chtěl jako líbat a já křičela NE...NE, ale ne, jakože NE, ale ne, jakože tady ne, no znáte to.“

Roman suše přikývl.

„No a to Fandovi u soudu taky moc uškodilo, to nedorozumění. Hodně mu to uškodilo,“ smutně začala pokyvvovat, „Ježiši, vždyť vy už jste vzhůru!“

„Stačí jen ...Romane,“ pokusil se o vtip na Ježíše a vydal se vzhůru zpátky do pokoje.

„Vaše snídaně...můžu vám ohrát čaj ze včerejška? Včera jste mi utekl,“ zašveholila rozpustile, „a já vám navařila konvici čaje na spaní.“

„Měl jsem práci, dělám na případu.“

„A můžu vám ho teda ohrát?“

„Můžete.“

„Nic špatnýho v něm není, je bylinkový. Meduňkový.“

Trhl sebou a poskládal schody zase zpátky k prvnímu: „Cože?“

„Meduňkový...na nervy, na spánek.“

„Vy prodáváte Meduňku?“

„Roste mi za domem, všichni si tady pro ni chodí. To víte, chudej kraj. Lidi si tady víc váží obyčejných věcí,“ byla tak bezbranně naivní.

Rukou se opřel do regálu: „Poslouchejte...Alenko,“ náhle se probořil mezi kilovky polohrubé mouky.

„Nechte to, já to poskládám,“ usmála se.

„Poslouchejte,“ hledal slova, „vy jste byla vždycky do Františka zamilovaná, že?“

Zpomalila pohyby a celá se zjemnila: „On byl Fanda vždycky takovej milej, pracovitej a čestnej chlap. Už když jsme spolu tehdy tak trochu chodili.“

Roman si nedovedl představit, co je to: jen tak trochu chodit se ženou, chtěl si to představit: „Tehdy, to jako, když byl ještě ženatý s tou...s tou fíflenou z města?“

Přikývla. „Ano, a ještě i před tím. A stejně ho zradila, fúrie. Já mezitím vystřídala pár partnerů, pak zas Franta měl nějaký ženský. A tak jsme se chvílemi odcizovali a střídali partnery a pak zas čekali navzájem na sebe...no znáte to,“ hladila láskyplně sáček mouky.

„Tak tohle opravdu neznám.“

„Páč jste ještě mladej,“ usadila ho a usmála se takovým způsobem, že zalitoval, že včera večer nepočkal.

„Kdo je Saša?“ vzpamatoval se.

„Saša Vostřan, teda Alexandr, bydlí až úplně na konci vsi, je to poslední barák,“vrátila vyhlazené balení mouky do regálu a ukázala kamsi za chladňák s nápoji, „on býval policajt a za komunistů tady míval velký slovo. Ale pak už ne,“ ztišila automaticky hlas, „no a kvůli tomu úplně zatrpkl. Ani nakupovat ke mně nechodí, ale jezdí si do města.“

„Budu muset jít.“

„Za ním, ...jdete za ním?“

„Jdu vyšetřovat,“ usmál se mile.

„To nebudete ani snídat?“

„Tím se netrapte.“

„Ale je to už placený a já peníze nevracím!“

Vzal směr na konec vesnice, obešel roh budovy a narazil na Miloše. Odlepil se ode zdi konzumu s rozpitým lahváčem v ruce jako poslední boverák. Bylo jasné, že tu střeží na Romana. Show must to go on.

„Tak co jste zjistil, novinářskej?“

„Nic nového, že jste měl asi pravdu.“

„A co vám řekla tam ta?“ rukou pokynul ležérně k obchodu.

„Taky nic, vypadá to, že máte pravdu,“ chtěl se ho zbavit.

„Dyk vám říkám...udělal to!“

„Helejte se, Miloši, vy jste takový znalý místních poměrů...proč se tady tomu říká Koněspáry? Podle čeho?“ otočil se přímo na něho.

„Tak tohle taky nevíte?“ teatrálně si odfrkl.

„To je nějaká legenda, či co, ne?“

„Tss...legenda,“ roztáhl pobaveně povýšenecky hubu do šklebu, „to je náhodou moc poučnej příběh.“ Očividně se sám rád poslouchal. „Támhle v lesích,“ ukázal rukou na proluku v kopcích, „byl vedenej jeden tajnej chov, víme?“

„Víme, chovali tam koně.“

„Ale prd,“ odplivl si,“ prd koně. Psy tam chovali! Bojový psy. Černínové.“

„Tak psy, ne koně?“

„Proboha! Už jste někdy viděl bojový koně? Co vás v tý Praze vůbec učej! To je nesmysl. Jistěže to byli psi!“ protočil oči. „To byli psi, co měli takový ohromný drápy, zvláštní rasa. Těm drápům se říkalo spáry a těma oni útočili na koně v bojových řadách. To bylo ještě v dobách hulánů. No a celý to bylo tajný, něco jako nová zbraň,“ vítězně se napil.

„Opravdu psy? A to je nemohli cvičit normálně někde na dvoře panství?“

„No jasně že ne, když to bylo asi tajný, né? Támhle,“ znovu pokynul do dálky, „je takový holý místo. Jako to bývalý cvičiště. Stojí tam takovej starej srub. No a ten, kdybyste vybagroval, tak pod ním, ve skále, byly ty chovný kotce a tak. Ještě dneska jsou tam poházený různý okousaný klády, co měly jako imitovat ty koně, na který se útočilo. Ale jak říkám, bylo to všechno tajný. Každěj vám to tady může potvrdit. Všichni to věděli,“ stále si sám příkyvoval.

„Tak to si nemyslím, to je nějaká blbost,“ nadělil mu schválně Roman a rozhoupal se k odchodu.

„To jsou holý fakta, pražskej, to jsou skutečnosti, ty nezměníš,“ vykřikoval halasně za ním.

Dům byl ve stylu finského stavení s kamennou podezdívkou. Zahrádka okolo udržovaná ve vojenském stylu s mohutným stromem uprostřed, jako strážní věží. Celé to působilo dojemem strohosti trestního tábora.

Roman dvakrát zapískal, zarachotil brankou a čekal, odkud se vyřítí pes. Nevyřítil. Vstoupil tedy dál až ke dveřím domu a nakoukl do okna. Zvonek nenašel.

„Hledáte někoho?“ řízný hlas zastavil jeho napřaženou paži k úderu na sklo.

„Dobrý den, jdu za panem Alexandrem Vostřánem,“ odříkal školácky vědom si, že je na cizím pozemku.

Proti němu stál chlap důchodového věku v maskáčích a dalekohledem na prsou U nohy mu šel tiše německý ovčák.

„To jsem já, co mi chcete? Gregorij sedni!“

Pes byl v každém svém centimetru napjatý, ale naprosto poslušný. Ani nehlesl.

„Dobrý den,“ usmál se Roman přátelsky, „jsem Jireš, investigativní novinář.“

„Aha, vy jste ten šťoural z Prahy.“

Tak takové bleskové předávání zpráv by mohla závidět i armáda.

„Otevřel jsem ten starý případ, tu tragédii na Vartě a oslovuji lidi, co by mi mohli k tomu říct něco nového.“

„Jo to víte, to už byl jenom důsledek. Já to čekal už mnohem dřív,“ řekl důchodce znalecky.

„Dalo se to čekat? Copak ono se k tomu schylovalo?“ podivil se upřímně.

„No jistě! Už od toho sametového podvodu. Rozkladu pořádkových sil a armády a rozkradení majetku republiky! Za nás by se to nestalo!“

„Aha takhle. No ale tohle se přeci nedá předvídat. Policajt nemůže být na každém rohu.“

„Ale ty okolnosti, který k tomu vedou, ty se pohlídat dají. My jsme si je vždycky uměli ohlídat, víte?“ zvedl významně obočí do výšin.

„Jako třeba, ...který okolnosti?“ očekával mravokárné kecy.

„Jako třeba promiskuitu a alkoholismus mládeže, drogy, celkový úpadek morálky celé společnosti, potlačení vedoucí úlohy dělníků ve státě a nastolení mafiánských praktik cizích zájmů...“ vypočítával starej policajt na prstech. Takže se Roman nespletl.

„A to všechno se v tom promítlo?“

„No jistě,“ zahřímal velitelsky, „ty holky byly zkažený jako celá amerika. Už z města se vracely narvaný bůhví čím a každěj tady dělal, že to nevidí. Tatík si hrál na rychtáře a lidi měli strach se ozvat.“

„Strach z čeho?“

„Chlapče, kde to žijete? Přeci strach o práci, živobytí, o rodinu. Taková je to dneska doba!“

To určitě, pomyslel si Roman něco o ztrátě času a nadějně stopy. Už věděl, do čeho šlápl.

„A chlastaly i veřejně, u Převozníka, to tady taky každej věděl. A pak ty prasárny, fuj,“ oklepal se symbolicky hnusem.

„Jaký...prasárny?“ novinář zbystřil. Tohle ho začalo zajímat.

„No přeci to,“ kývl před sebe k lesu, „jak támhle pily a souložily s dřevařama za bílého dne! Dvě mladý holky s takovýma smradlavýma starýma chlapama. Normální grupáč to byl!“

„No, to snad ne?!“

„Ale ano, osobně jsem je viděl na vlastní oči,“ láskyplně si pohladil dalekohled na prsou, „já totiž vidím všechno, víte?“

Roman zůstal v šoku: „Neříkejte. A kdy to bylo?“

„Tak necelý měsíc před tím utopením,“ drbal se přes vojenskou čepici a dělal, jakože pracně vzpomíná, „konkrétně 6.května v pátek odpoledne. To už bylo taky docela teplo a těžaři měli zrovna fajront. Kouřili, popíjeli, když tam za nima přišly ty dvě. A hned s nima pily. Vůbec se nestyděly! Za chvíli nebylo poznat, čí noha a ruka komu patří. Normální Sodoma Gomora! Jeden by se styděl se na to jenom dívat!“ rozohnil se vztekem spravedlivých.

„A byly to opravdu ony dvě? Nepletete se?“

„Co se mi to snažíte namluvit? Celý jsem to pozoroval tímhle dalekohledem od začátku až do konce. Takový prasácký pozice ani za nás nebejvaly. A to jsme byli hodně tolerantní!“

„A vypověděl jste to policii?“

„Proč? Chtěli demokracii, tak ji mají,“ podivil se upřímně.

„No přeci je to závažné svědectví, to mohlo zvrátit celý ten případ. To byla vaše povinnost!“

„Kdepak,“ zavrtěl alibisticky hlavou, „nikdo z těch nýmandů se mě na to neptal. Chtějí si hrát na policajty? Tak ať si to vyšetří...já je přeci nebudu vodit za ručičku.“

„No neptali se, protože o tom třeba vůbec nevěděli!“

„Ti nevěděli vůbec nic,“ mávl nadřazeně rukou, „chodili tady pořád se stopkami a měřili čas od zahoukání vlaku. Pak si ke splavu dotáhli nějakou nafukovací pannu a snažili se jí utopit a říkali tomu rekonstrukce,“ ťukal si posměšně na čelo, „ale co jim chybělo, to bylo místní šetření. To je alfa a omega každého případu.“

„No vždyť to přeci vyšetřovali na místě, ne?“

„Pche, víte vy mladej vůbec, co je to místní šetření? To se provádí přímo mezi lidma. To je vytěžování informací, protože z těch se skládá případ. A je šumák, jak do toho houká

vlak! My o lidech věděli všechno. I to, co nevěděli oni sami o sobě. Taky za nás taková kriminalita nebejvala.“

„Takže šmírování, udávání, bonzování...“

„Ne. Souvislosti. Sbíráni souvislostí v terénu a mezi lidem, se tomu říká. Ty jsou základem každého vyšetřování. Já, kdybych to vyšetřoval, měl bych to hotový do týdne a Kobzan by rozhodně nedopadl tak, jak dopadl,“ ohradil se důrazně.

„Takže byste ho osvobodil?“

„To sice ne...dostal by to stejný, ale za úplně jiný věci.“ Roman nechápal.

„To co se stalo, stalo se. Ale vždycky záleží na tom, jak to klasifikujete. Kobzan je opilý a toho využil k pohlavnímu zneužití. To následně vedlo k utopení. Společný jmenovatel je rozklad morálky, protispolečenské jednání, zneužití mladistvých k osobnímu prospěchu v rozporu s cílem celé společnosti. Ještě bych mu dal tak polehčující okolnost za to, že byl poctivej dělník. Ale za tohle nesou vinu všichni támhle,“ kývl směrem k vesnici.

„Všichni?“

„No jistě, já kdybych tam do vsi hodil dvacet let nepodmíněně, tak si je lidi rozeberou a ani neceknu.“

Tak na tohle nebylo už co říct.

„To je asi kvalitní dalekohled, ten vidí dost, že?“ Roman směřoval hovor jinam.

„Vy jste všiml?“ potěšilo ho to, „to je ještě sovětská výroba. Věděl jste, že sověti dělali nejlepší optiku na světě? Kam se na ně hrabe celá NASA. Já s ním vidím listí padat i támhle v Koněšpárech,“ ukázal na horu před sebou.

„Támhle? Copak Koněšpáry nejsou ta vesnice za námi?“

„Ale co vás nemá. Odnepaměti je to támhle ta lysina v lesích.“

„Tam jak chovali ty koně?“

„Ale žádný koně tam nechovali. Copak se to dá, v lesích chovat koně?“ upřímně se rozesmál. „Za Lichnštejnů tam lesáci přepravovali dřevo vytěžené v horách. Holýma rukama! Pouštěli ho z kopců a zrovna támhle na tý plošině museli ty klády přetahat koňma k další stráni. No a po ní je spouštěli k řece a plavili dál. Tý rovince v horách se říkalo spára. Měli tam i chajdu a v podzemí vykutaný prostory, ve kterých přespávali. To víte, za kapitalistů to byl tvrdej život. Páni, ti vám nikdy nic zadarmo nedaj. Mechanizaci jsme do toho zavedli až my. Aby se už lidi nemuseli dřít jako zvířata,“ podíval se zjihle na kopec před sebou.

„No, co člověk, to názor, že?“ Od začátku mu byl ten polovojenský chlap protivný, ale ke konci už začínal být přímo na ránu pěstí.

„To je historická pravda, pane,“ zvedl varovně prst.

„Bůh ví, co by vám o té vaší pravdě řekl někdo, kdo u toho sám byl,“ odtušil novinář a zamířil k brance.

„A proč vy teda šmírujete mezi lidma a nezeptáte se přímo toho, kdo u toho byl, když jste tak chytřej?“

„Jako koho?“ vrátil na odchodu přes rameno.

„No přeci Franty Kobzana! Ať vám řekne, jak to tehdá celý bylo!“

Výstřel děla z patnácti metrů by neměl větší efekt. Roman se zastavil a nevěřičně zíral na Vostřana.

„Tak oni vám to neřekli, dobráci?? Že tady Kobzan celou dobu bydlí a roky se schovává?“ pomalu se přibližoval se psem u nohy a zjevně si to vychutnával.

„A vy víte, kde bych ho našel?“

„No přeci támhle,“ chytil ho jako malé dítě za krk, hlavu mu natočil na masiv před nimi a pomalu zvedal ruku k obzoru, „támhle v Koněspárech. Bydlí v tom starým srubu na tý hoře!“

Prodíral se namáhavě lesním porostem, funěl a nadával. Jen se vyškrábal do jednoho svahu, už mu hora postavila škodolibě do cesty další stráň. Baťoh na zádech, tak náhle ztěžklý, ho táhl zpátky dozadu jako boží ruka a přírodní překážky ho nutily klídkovat terénem tak často, že už dávno ztratil pojem o směru, kterým se původně vydal. Jeho jediným cílem bylo teď vydrápat se na jakýkoliv kousek prostoru, ze kterého bude mít rozhled do údolí. Ze spodu celá trasa vypadala jednoduše jako výlet pro turisty, ale realita byla mnohem krušnější. Vydrápal se přes okraj dalšího ze srázů a narovnal se. Ke svému úžasu uviděl na malé planince vykukovat zpoza stromy část střechy staré chajdy obrostlé mechem. Byl u cíle.

Celý srub byl léty doslova zarostlý v hoře jako oko v hlavě. Mumifikované klády se zapasovaly do kamenů vyčnívající skály a spolu s kořenovým předivem vytvořily jedolitou skulpturu. Roman staveníčko dvakrát obkrácel z obou dostupných stran a pak zalítoval, že není umělecký fotograf. Přistoupil k prkenným dvířkům, vykrojeným jako nožem z uměleckého celku a zabušil. Vrátka se roztancovala tam a zpátky za zvuku skřípání dřeva a kuřáckého chrchlání.

„Co chceš?“ kupodivu rychle se před Romanem objevil nemytý a neholený samorost.

„Dobrý den, já tady někoho hledám,“ reagoval novinář jako na klíček.

„A koho?“ optal se unaveně lesní muž, „koho tak můžeš hledat v kopcích uprostřed lesů? Do vsi už vůbec nechodím,“ Kobzan postavil dvě kávy ve špinavých hrnečcích na pařezový stůl před chalupou a sedl proti Romanovi. „Vlastně jsem tam od té...od toho,“ zpomalil, „...od té doby vůbec nebyl.“ Z díry ve špalku pod sebou vytáhl flašku nekolikovaně

kořalky a z druhé strany dvě štamprlata. Vyfoukl je naučeným pohybem a vmžiku zručně nalil.

„Oni mě hodili přes palubu. Ne, že bych od nich čekal nějakou podporu, to ne, ale podrazili mě a já na ně seru. Na všechny.“

„Opravdu všichni vás potopili? To snad ne,“ Roman čichl ke kořalce a zkřivil rty.

„To já raději zajdu na druhou stranu k Převozníkovi a práci v lese mi dají Rakušáci. A ještě rádi. A platí hotově, na ruku. Já je nepotřebuju. Všichni mě podrazili.“

„Pletete se, Františku, všichni ne,“ napil se kafe a odplivl jehličí, „křivdíte jim. Ne všichni si myslí, že jste byl za tu tragédii odpovědný.“

„Ale hovno, to byste musel vědět, jak se k tomu tenkrát postavili. Co všechno nabulíkovali policajtům. Jakej jsem rváč a násilník. A alkoholik.“

„Mnozí z nich...ale ne všichni,“ chlapácky pozvedl paňáka, hodil ho do sebe a trpce toho zalitoval. Chutnalo to jako kulturní ředidlo a pánilo jako čert. Roman se neřízeně rozkuckal.

„No vidíš, jak ti chutná... na dej si ještě jeden,“ nalil Kobzan druhou rundu a labužnický si zapálil smotek malé dýmovnice.

„Oni by vám chtěli věřit, ale sami nevědí, co se vlastně přihodilo,“ Roman se vrátil do hry douškem kafe, „dvě mladý holky odešly a už se nevrátily, nedivte se jim. Neuměli si to vysvětlit.“

„Chtěli pojmenovat to zlo, který si sami budovali, tak si ho i pojmenovali. Zlo dostalo jméno Kobzan a oni zůstali čistí. To je celé,“ tentokrát si hltl rovnou z láhve, aby to nezdržoval.

„Ale přeci jste je opil... a pak s nimi souložil.“

„Tak já ti řeknu, mladej, jak to celý bylo. Ty dvě holky přišly za mnou, a ne že já za nima. A už byly něčím nafutrovaný. Chvilí špičkovaly a pak šly rovnou po tý flašce rumu a po mně. Jo, ta starostovic Verča mi začala rozepínat poklopec. Já jen tak ležím a říkám: tohle nedělej, kotě, tohle tě zabije!“

Pokýval hlavou: „Jo, to jsem řekl. Že je to zabije.“ Mluvil rázem potichu a Romanovi se zdálo, že se každou chvíli rozpláče.

„A ony se tomu smály... a já nic neudělal... jen tam ležel... a ležel,“ to už šeptal. Zakryl si rukama tvář a prudce se nadechl. Kopl do sebe volný půldecák a třemi hlty zapil kafe. „No a pak...jako když bylo po tom...tak ta Verča vykřikla: půjdeme se koupat...a skočila z toho betonu rovnou pod splav. Já vykřikl: Ne!, to si pamatuju jasně. Ne!... jsem vykřikl a za ní tam skočila i ta druhá. A už jsem je neviděl,“ už mluvil jasně a pevně.

Díval se Romanovi rovnou do očí. „Chvíli jsem tam seděl jako tumpachovej a pak skočil za nima. Ale abych je vytáhnul a ne abych je tam podržel, chápeš?“

„Chápu,“ Roman mu přikývl a mimoděk usrkl kořalky vypálené snad z Tarantulí. Tohle byly novinářské žně. Sám aktér příběhu se zpovídá, ale přesto bylo Romanovi podivně úzko.

„Proč bych je, proboha, topil, nevíš? Kdybych se chtěl zbavit dvou těl, tak tady v podzemí je místa dost pro celou vesnici,“ přešel rukou po zápatí skály. Usmál se a oči se mu zaleskly.

Novinář se nekontrolovaně otrásl: „Rozumím.“ Nerozuměl ničemu.

„No a pak už to byl jen průser na průser. Holky se nevyonořily a bylo potřeba najít někoho, kdo za to může. Otec starosta? Ale kdepak,“ nabyl zpátky svou jistotu, „tak kdo? No tak já. To já šel za nima. Nějakej blbec si vzpomněl, že prej jsem šel za nima až po houkání. Ale vlak houká v osm! A to já už tu jednu tahal z vody, pane! Ano, holou rukou za vlasy z vody,“ vstal naznačoval pohyby, jak je tahal. „A víš, co mi chybělo? Pět centimetrů k tomu železnému držáku v tom betonu...pět centimetrů!“ prsty ukázal pět a zamával s nimi jako s transparentem. „Tohle mi chybělo k tomu, abych zachránil aspoň jednu a ona by řekla, jak to celé bylo! Blbejch pět centimetrů...chudák holky,“ jeho pohled zesklivatěl a obrátil se dovnitř, „anebo o pár kilo míň, slabší tok, anebo...a víš, co mi z toho všeho zbylo? Jen hrstečka jejích vlasů v ruce...a nic víc. Tolik zbude po pěkný mladý holce, když Bůh dopustí,“ napil se zase přímo z láhve. Roman mlčel. Nebylo co říct.

„Policajti si na to dovezli figurínu a na ní mi dokazovali, že kdybych chtěl, tak jsem ji vytáhl. Ten jeden žabák v neoprénu od nich si tam vlezl a tahal ji ven a říkali tomu rekonstrukce. Ale copak se to dá srovnávat?“

Otázku na Romana myslel zjevně vážně.

„Nedá?“ pokusil se tipovat vytržený z představivosti.

„No jistěže nedá!! Ta voda měla v létě úplně jinou sílu a pak on byl v gumovém obleku a já v hadrech. A taky ji netahal za vlasy a vůbec...,“ začal rozčileně rozhazovat rukama.

„To se nedá vůbec srovnat,“ přitakal Roman.

„No jistě že ne! Kdybych se těch holek chtěl zbavit, neštěkne po nich ani pes!“

Na Romana padla zase ta podivná úzkost.

„Jdu k převozníkovi,“ otočil naráz kormidlo řeči, „jdeš se mnou?“

„Co tam?“ Roman byl smutný, že ho ztrácí.

„Ty nechceš vidět, kde se to stalo? Půjďme okolo. Půjďme přes Vartu!“

„Celej úraz toho případu je v tom houkání,“ rozvykládal se po cestě.

Jít vychozenými pěšinami a ještě k tomu z kopce bylo nejen pohodlnější, ale i zjevně efektivnější. Bylo vidět, že tady Kobzan zná každou větev.

„Houkají tady dva vlaky. Ve čtyři a v osm. Lidi by si podle nich mohli řídit hodinky. Ty holky viděli jít k Vartě před houkáním, kdežto mě až po houkání. A přesto já je tahal z vody zrovna, když houkal vlak. Jak je to možné?“ otočil se rázně čelem a tělem mu zahradil cestu.

Roman se na chvíli zastavil: „Protože těch houkání bylo víc?“ tipl do prázdna.

„Výborně! Trefa! Nebyly dvě houkání, ale bylo jich víc!“ Kobzan samou radostí a vzrušením malinko povyskočil.

„Ale jak je to možné?“ nechápal Roman.

„Jednoduše, na tom přejezdu u Převozníka houkají totiž nejen tyhle osobáky, ale i nákladáky. A to už různě, ale to už místní tolik nevnímají.“

„A proč by jeden vlak slyšeli a druhý ne?“ upřímně nechápal.

„No protože na to nemají nastavený mozek, chápeš? Nečekají to, nevnímají to!“

„Tomu nerozumím.“

„Kolikrát jsi slyšel zahoukat vlak po cestě ke mně?“

„Nehoukal žádný,“ vzpomínal Roman.

„Omyl! Houkaly dva!“

„To není možný. Jak to tak přesně víte?“

„Až si prožiješ to co já, budeš si pamatovat každý zahoukání vlaku, věř mi.“

„A řekl jste to takhle u soudu? To je přeci zvrát v celý kauze, ne?“

„Kamaráde... právník se snažil. To zas jo. Prvně zpochybnil to houkání v osm a tvrdil, že to bylo ve čtyři. Potom přišel s těma nákladákama, ale podle rozpisu žádnéj z nich neprojížděl v tu dobu přes přejezd. Věděls, že i nákladní vlaky mají svůj jízdní řád?“ při hovoru se stále častěji otáčel na Romana a prsty kreslil do vzduchu tratě vlaků celé republiky.

„Nevěděl. Tak co to houkalo, když to nebyl ani nákladní?“

„Mimořádněj vlak! A vo tom to je! Páč na tohle nepomyslel nikdo! Pro náklady mimo pořadí se vypravují speciálně mimořádný vlaky.“

„A byl to teda on?“

„Jistěže byl. Obhájce ho nakonec celej říčnej dohledal.“ Kobzan se zastavil a roztáhl paže jako pták křídla: „ Jenže to už bylo pozdě. Čtvrtou verzi vlaků soud zamítl jako účelovou.“ Ruce mu sklapyly zpátky k tělu jako krovky. Otočil se na patě a pokračoval v chůzi.

„Tak tady to je...tohle je Varta,“ přišli k menší říčce ozdobené hučícím splavem. „A tam je to místo,“ kývl k betonové rampě na břehu. Dřepł si. „Tak tady mladý lidi skáčou naposledy do vody, policajti topí figuríny a obhájci pak dohledávají houkající vlaky. A to všechno naprosto k ničemu.“ Byl smutný, nostalgický. Roman si přidřepł k němu.

„Řeka je dravá jako tenkrát. Chce dalšího,“ hleděl fascinovaně na poskakující hřbety vln.

„Myslíte, že těch tragédií může být víc?“

„Jak to vezmeš. Vždycky záleží na tom, vod jakýho konce začneš. U Vartovo kluka to byla nešťastná náhoda, u mě vražda. A přitom se stalo naprosto to stejný.“ Mluvil tlumeně, jakoby s úctou k tomu místu. „Podívej se,“ pohládl konečky prstů kontury proudu tak, jako pianista hladí něžně temena kláves svého milovaného nástroje, „je stejná jako tenkrát. Ten proud, ten čas, to místo... všechno jako tenkrát.“

„Od jakýho konce?“

„Co?“

„Říkal jste, že záleží, z jakýho konce se to vezme.“

„No to máš tak. Když označíš výsledek za špatný úmysl, potom nutně všechno, co k němu vedlo, musíš označit taky za zlé a úmyslné. Ale když výsledek pojmeš jako nešťastnou náhodu, tak všechny činy před tím byly taky jen náhodné omyly. Kdyby ta rekonstrukce potvrdila, že jsem se ty holky snažil opravdu vytáhnout, bylo by všechno předtím jen nešťastná shoda souběhů. Ten rum by byl jen zanedbání něčeho a to milování s nima jen rozpustilá rozvernost. Ale že se rozhodlo, že jsem je tam naopak ještě podržel, bylo všechno to předtím z mé strany jen vypočítaný úmysl zlého násilníka. Sledování, naplánované opití a zneužití a zbavení se svědků. Vždycky moc záleží na tom, z jaký strany lidi ten výsledek prvně uchopí.“

Romana to překvapilo. Takhle o životě nikdy nepřemýšlel.

„Vám by vlastně stačilo, aby vám někdo potvrdil, že jste ty holky tahal ven místo dovnitř, a byl byste z obliga.“

„Ano, tak. Dokonce bych byl ještě smutný hrdina, zachránce, kterému se to jen nepovedlo,“ Kobzan těžce vstal,“ protože mu chybělo jen pět cent'áků k uchycení.“

Zhluboka si povzdychl a zapálil další smotek hromadného ničení.

„Už půjdu,“ zase prudce otočil řeč.

„Františku, proč se tady tomu říká vlastně Koněspáry?“

Zastavil se v kroku, dal hlavu na stranu a ušklíbl se: „Protože tady lidem kradli koně!“

Pohládl dlaní hory za sebou. „Tam jak přebejvám v tý chajdě, tam bydlela parta uhlířů. Teda uhlíři jen na oko. A tady v kraji se lidem ztráceli v noci koně. Vždycky tak jeden za měsíc. A nikdo nevěděl jak a kam. Oni totiž, vykukové, měli v podzemí v těch skalách tajnou varnu a tam to maso zpracovávali. A těma falešnýma milířama pouštěli v noci ten kouř ven. No a pak dva týdny pašovali v baťozích přes ty průseky to zpracovaný maso na druhou stranu do rakouských šenků. Salámy, uzený, klobásy, co si jen vzpomeneš.“

„To je nikdo nestíhal?“

„Ale to víš, že po nich četníci šli. Ale co mohli, když u nich nikdy nic nenašli. Místní je kryli a taky z toho měli svůj díl. Ruka ruku myje. To už je takovej pokrivenej kraj tady. Kdo se jim dostane do spárů, ten to má spočítaný. Jako v tom mým případě tenkrát.“

„Aha, to jsem nevěděl.“

Otočil se a pomalu odcházel.

„Františku...“, zastavil se, „Alča vás má pořád ráda a čeká na vás.“ Bylo vidět, že trefil do černého.

„Tohle ti řekla?“

„Ani nemusela... vlastně ano, řekla mi to,“ zdálo se mu, že vlastně ani nelže.

„Ale vždyť já to celou dobu vím.“

„Vědět nestačí. Udělejte s tím něco. Netrapte jí,“ cítil, že by měl přihodit něco víc, než jen obvyklé klišé. „To ona mě za vámi poslala!“

„Měj se, mladej,“ po pár krocích se znovu otočil, „a děkuju...děkuju za všechno!“

Slunce se dotklo obzoru a na Romana padl splín. To monotónní hučení lesů a zlověstné skotačení říčky v něm uvolnily z nitra něco, o čem doposud nevěděl, že vůbec má. Seděl na břehu a viděl před sebou Vartova kluka jak skáče pod splav. Za ním skočily do vody dvě mladý holky. Na protějším břehu stál policajt se stopkami v ruce a měřil, kdo z nich kdy vyplave. Alča celá v černém, jako vdova, měla o kus dál rozložený stánek s pivem. Opilý Miloš ji ze strany zhovadile rukou oždiboval a z lesa naproti to celé pozoroval esenbák dalekohledem a dělal si podrobné poznámky do notýsku.

A pak ho to bodlo! Bylo to tak silné, že musel vstát a popojít několik kroků tam a zase zpátky. Ale nepomohlo to. Ten pocit byl silnější než racionální uvažování. Bylo to horečné obsedantní nutkání.

Všechno je jako tenkrát. Ten proud, ten čas...ta hodina. Vždycky záleží na tom, z který strany to uchopíš.

Nervózně vzal do ruky baťoh a potěžkal ho. Vysypal z něj věci na kopeček a vyčlenil mobil, klíče a peněženku na stranu. Spacák, svetr a tepláky narval zpátky a znovu potěžkal. Přihodil dovnitř dva kameny a baťoh zapnul. Přesně věděl, co dělá a nechtěl ztrácet zbytečně ani minutu. Postavil se na vybetonovanou výspu u splavu a ruce se zátěží rozpažil jako rozcestník. Instinktivně zavřel oči...a skočil.

Voda byla studená a měla nečekanou sílu. Proud s ním smýkl okamžitě o kus dál do víru, ale on to čekal a vši vahou svalů se tomu vzepřel. Pudově našel ve změti vodních sil mrtvé místo a tam se rozkročil. Chvilí trvalo, než si zvykl na přívaly z různých stran, ale podařilo se mu uklidnit tělo a najít zbytky stability. Předklonil se s rukama vytrčenýma do stran a tím si vytvořil pomyslný třetí bod v proudu obtékající vody. Ucho baťohu, notně ztěžklého vodou, popustil až ke konečkům prstů pravé ruky a nechal ho najít si svůj směr v proudu. Takto vybalancován ztuhl. S bradou až u hladiny říčky, nohama rozkročenýma a rukama od těla čekal. Připadalo mu to jako věčnost, než pocítil záplavu vnitřního tepla přinášející úlevu smíření. V bodě absolutního vyvážení se cítil jako nedělitelná součást toho všeho splnutí přírody a času.

Nevěděl na co čeká, ale věděl, že to zákonitě přijde. Trvalo notnou chvíli, než slunce skřípnuté úhlem západu vrhlo Romanovi do očí poslední ostrý paprsek. A pak to přišlo.

V dále se ozvalo táhlé zahoukání vlaku.

Roman se v tu chvíli, jako na povel, celým tělem vypružil a levou ruku vystřelil k železnému madlu uprostřed betonového bloku břehu.

